

діяльність по видозміні сучасної державної політики у сфері виконання покарань і пробації, з урахуванням критичного стану, який склався на сьогодні в практиці виконання та відбування покарань [3].

Список використаних джерел

1. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2014. 368 с.

2. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України від 01 листопада 1996 року № 9. *Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах* / уряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2011. С. 136–141.

3. Колесник С., Єнін Є. Сім кіл пекла пенітенціарної системи. Зеркало недели. <https://dt.ua/internal/sim-kil-pekla-penitenciarnoi-sistemi-333623.ntml.https://dt.ua/gazeta/ /issue/1229>.

Копотун Ігор Миколайович,

проректор з міжнародних зв'язків Академії ГУСПОЛ (Чеська Республіка), доктор юридичних наук, професор;

Карманова Нінель Ігорівна,

викладач кафедри конституційного права Національної академії внутрішніх справ, кандидат політичних наук

ЗАЛУЧЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ (МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПРАКТИКА)

Зміст діяльності релігійних організацій у сфері виконання покарань, є те, що в жодному міжнародному нормативно-правовому акті відсутні спеціальні норми, які б регулювали зазначене питання.

При цьому, всі міжнародно-правові джерела з означеної проблематики можна поділити на три головні групи:

1) акти загального характеру (Загальна декларація прав людини; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права; Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права; ін.);

2) акти спеціального спрямування, що стосуються сфери виконання покарань (Мінімальні стандартні правила поведінки з в'язнями; Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських

або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання; Основні принципи поведження з в'язнями; ін.);

3) акти, що регулюють порядок виконання та відбування покарань щодо окремих категорій персоналу органів і установ виконання покарань та засуджених (Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку; Принципи медичної етики; Правила ООН щодо захисту неповнолітніх, позбавлених волі; ін.).

З результатів аналізу деяких міжнародно-правових актів можна зробити висновок про те, що в них створені певні правові засади щодо діяльності релігійних організацій у зазначеній сфері суспільних відносин. Зокрема, у ст. 2 Загальної декларації прав людини зазначено, що кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. У ст. 12 Декларації, крім цього акцентована увага на тому, що ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте життя, а в ст. 16 – на тому, що чоловіки і жінки, які досягли повноліття, мають право без будь-яких обмежень за ознакою, зокрема, релігії одружуватися і засновувати сім'ю.

Важливе значення має ст. 18 Декларації, у якій говориться про те, що кожна людина має право на свободу думки, совісті і релігії. Це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання і свободу сповідувати свою релігію або переконання як одноособово, так і разом з іншими, привселюдним або приватним порядком в ученні, богослужінні і виконанні релігійних та ритуальних обрядів.

Не менш цінні норми зазначеного змісту та спрямування викладені й в інших так званих загальних міжнародно-правових актах (Декларації і Плану дій по боротьбі проти расизму, ксенофобії, антисемітизму і нетерпимості від 9 жовтня 1993 року; Декларації про ліквідацію усіх форм нетерпимості і дискримінації на основі релігії чи переконань від 25 листопада 1981 року; Протоколі №4 до Конвенції про захист прав і основних свобод людини, який гарантує деякі права і свободи, що не включені до Конвенції та Першого протоколу до неї від 16 вересня 1963 року; Протоколі №7 до Конвенції про захист прав і основних свобод людини від 26 листопада 1984 року; Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-учасницям з питань «розпалювання ненависті» від 30 жовтня 1997 року; інші).

Щодо спеціальних міжнародно-правових актів, що стосуються сфери виконання покарань в яких у тій чи іншій мірі мова ведеться про участь релігійних організацій у зазначених суспільних відносинах, то, в першу чергу, у зв'язку з цим звертають на себе увагу положення Мінімальних стандартних правил поведження із засудженими. При цьому, варто виходити з того, що як зазначено в п. 1 р. «Попередні

зауваження», ці Правила не мають на меті детально описати взірцеву систему пенітенціарних установ, а призначені лише для того, щоб на основі загальноновизнаних досягнень сучасної думки і з урахуванням найзадовільніших у нас час систем викласти те, що звичайно вважається правильним з принципового і практичного поглядів у галузі поведження із засудженими та в управлінні установами.

З метою приведення чинного національного законодавства до кращих міжнародних зразків з питань участі релігійних організацій у сфері виконання покарань, варто здійснити наступні заходи:

1. Доповнити ст. 128-1 «Організація душпастирської опіки засуджених» КВК України частиною 9 такого змісту:

«Забороняється позбавляти засуджених можливості доступу до кваліфікованих представників будь-якої релігійної конфесії, що діє в Україні на законній основі. При цьому, в межах можливого кожен засуджений повинен мати можливість задовольняти свої релігійні потреби, беручи участь у релігійних обрядах у стінах установи виконання покарань, маючи в своєму розпорядженні релігійні писання, що властиві його віросповіданню».

2. Доповнити цю ж ст. 128-1 КВК частиною 10 наступного змісту:

«Засуджені іноземці та особи без громадянства мають рівні права та можливості щодо забезпечення в установах виконання покарань права на віросповідання, богослужіння, релігійні обряди та душпастирську опіку поряд з громадянами України, які відбувають у них покарання».

Зазначена позиція витікає із змісту:

а) ст. 26 Конституції України, у якій зазначено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України;

б) Закону України «Про правовий статус іноземців в Україні» [156];

в) п. 38 Європейських пенітенціарних правил, у якому визначено особливості забезпечення прав засуджених, які відносяться до етнічних або мовних меншин.